

Hoofdstuk 2

Strings en Patroonherkenning

Inhoud

1. Characters, Strings, en Patroonherkenning
2. Brutekracht algoritme
3. Quicksearch algoritme
4. Knuth-Morris-Pratt algoritme

2.1 Characters, Strings, en Patroonherkenning

Characters: ASCII-waarden 0-127

American Standard
Code for Information
Interchange

ASCII value	Character	Control character	ASCII value	Character	ASCII value	Character	ASCII value	Character
000	(null)	NUL	032	(space)	064	@	096	
001	☺	SOH	033	!	065	A	097	a
002	☹	STX	034	"	066	B	098	b
003	♥	ETX	035	#	067	C	099	c
004	♦	EOT	036	\$	068	D	100	d
005	♣	ENQ	037	%	069	E	101	e
006	♠	ACK	038	&	070	F	102	f
007	(beep)	BEL	039	'	071	G	103	g
008	■	BS	040	(072	H	104	h
009	(tab)	HT	041)	073	I	105	i
010	(line feed)	LF	042	*	074	J	106	j
011	(home)	VT	043	+	075	K	107	k
012	(form feed)	FF	044	,	076	L	108	l
013	(carriage return)	CR	045	-	077	M	109	m
014	♪	SO	046	.	078	N	110	n
015	☼	SI	047	/	079	O	111	o
016	▶	DLE	048	0	080	P	112	p
017	◀	DC1	049	1	081	Q	113	q
018	↕	DC2	050	2	082	R	114	r
019	!!	DC3	051	3	083	S	115	s
020	π	DC4	052	4	084	T	116	t
021	§	NAK	053	5	085	U	117	u
022	▬	SYN	054	6	086	V	118	v
023	↕	ETB	055	7	087	W	119	w
024	↑	CAN	056	8	088	X	120	x
025	↓	EM	057	9	089	Y	121	y
026	→	SUB	058	:	090	Z	122	z
027	←	ESC	059	;	091	[123	{
028	(cursor right)	FS	060	<	092	\	124	
029	(cursor left)	GS	061	=	093]	125	}
030	(cursor up)	RS	062	>	094	^	126	~
031	(cursor down)	US	063	?	095	_	127	␣

```
> (char->integer #\a)
97
> (char->integer #\newline)
10
> (integer->char 99)
#\c
```


Characters: ASCII-waarden (128-255)

ASCII value	Character	ASCII value	Character	ASCII value	Character	ASCII value	Character
128	Ç	160	à	192	Ł	224	α
129	ü	161	á	193	ł	225	β
130	é	162	â	194	Ł	226	Γ
131	ã	163	û	195	ł	227	π
132	ä	164	ñ	196	—	228	Σ
133	å	165	Ñ	197	+	229	σ
134	ä	166	α	198	⌈	230	ϰ
135	ç	167	ο	199	⌋	231	⌈
136	ê	168	ι	200	⌌	232	⌋
137	ë	169	┐	201	⌍	233	⌋
138	è	170	┌	202	⌎	234	⌋
139	ï	171	½	203	⌏	235	⌋
140	ì	172	¼	204	⌐	236	⌋
141	í	173	ı	205	⌑	237	⌋
142	Ä	174	«	206	⌒	238	⌋
143	Å	175	»	207	⌓	239	⌋
144	Ê	176	░	208	⌔	240	⌋
145	æ	177	▒	209	⌕	241	⌋
146	Æ	178	▓	210	⌖	242	⌋
147	ô	179	—	211	⌗	243	⌋
148	ö	180	┐	212	⌘	244	⌋
149	õ	181	┌	213	⌙	245	⌋
150	û	182	┐	214	⌚	246	⌋
151	ù	183	┌	215	⌛	247	⌋
152	ÿ	184	┐	216	⌜	248	⌋
153	Ÿ	185	┐	217	⌝	249	⌋
154	Ů	186	┐	218	┐	250	⌋
155	€	187	┐	219	■	251	√
156	£	188	┐	220	■	252	n
157	¥	189	┐	221	┐	253	2
158	Pt	190	┐	222	┐	254	■
159	f	191	┐	223	■	255	(blank 'FF')

Eigenlijk
voorbijgestreefd door
Unicode standaard

```
> (char<? #\a #\B)
#f
> char-ci<?
✗ ✗ char-ci<?: undefined;
cannot reference an identifier before its definition
> (import (scheme char))
> (char-ci<? #\a #\B)
#t
> (char-upper-case? #\Z)
#t
```


Vele nuttige procedures
zitten in de library
(scheme char)

Strings

Een *string* is een eindige sequentie van karakters.

```
> "Madam I'm Adam"
"Madam I'm Adam"
> (make-string 5 #\a)
"aaaaa"
> (string #\a #\S #\t #\r #\i #\n #\g)
"aString"
> > (define ad "algoritmen en datastructuren")
> (string-ref ad 10)
#\space
> (string-set! ad 10 #\*)
✗ ✗ string-set!: contract violation
  expected: mutable-string?
  given: "algoritmen en datastructuren"
```

Immutable

Constructors

```
"..."
(make-string n c)
(string ...)
```

```
string-length
string-ref
```

Beide $O(1)$

$O(n)$

Conversies

```
string->list
list->string
```

Optellen en
Aftrekken

```
string-append
substring
```

```
> (string-append "Hello" " " "World" "!")
"Hello World!"
> (define s "Hello World!")
> s
"Hello World!"
> (substring s 2 4)
"ll"
> s
"Hello World!"
```


Vergelijken

$O(\min(n,m))$

```
(string=? s1 s2)
(string-ci=? s1 s2)
(string<? s1 s2)
(string>? s1 s2)
(string<=? s1 s2)
(string>=? s1 s2)
(string-ci<? s1 s2)
(string-ci>? s1 s2)
(string-ci<=? s1 s2)
(string-ci>=? s1 s2)
```

Lexicografische
orde

```
> (string=? "map" "aap")
#f
> (import (scheme char))
> (string-ci=? "man" "MaN")
#t
```


Het patroonherkenningsprobleem

Gegeven een tekst (of “hooiberg”).
Gegeven een patroon (of “naald”). Wat is
de index van de naald in de hooiberg?

match
(string string → number)

Toepassingen in
tekstverwerkers en
bioinformatica

```
> (define t "Deze tekst is een voorbeeld van zo'n hooiberg")
> t
"Deze tekst is een voorbeeld van zo'n hooiberg"
> (define p "voorbeeld")
> p
"voorbeeld"
> (match t p)
18
> (match t "123")
#f
```

Dit noemt men de
“offset” of de “shift”

Notaties

De *tekst* noteren we met t . Het
patroon met p . De lengte van het
patroon $n-p$ of n_p . De lengte van de
tekst $n-t$ of n_t

De *lengte van een string* s is het
aantal karakters in s . Notatie: $|s|$

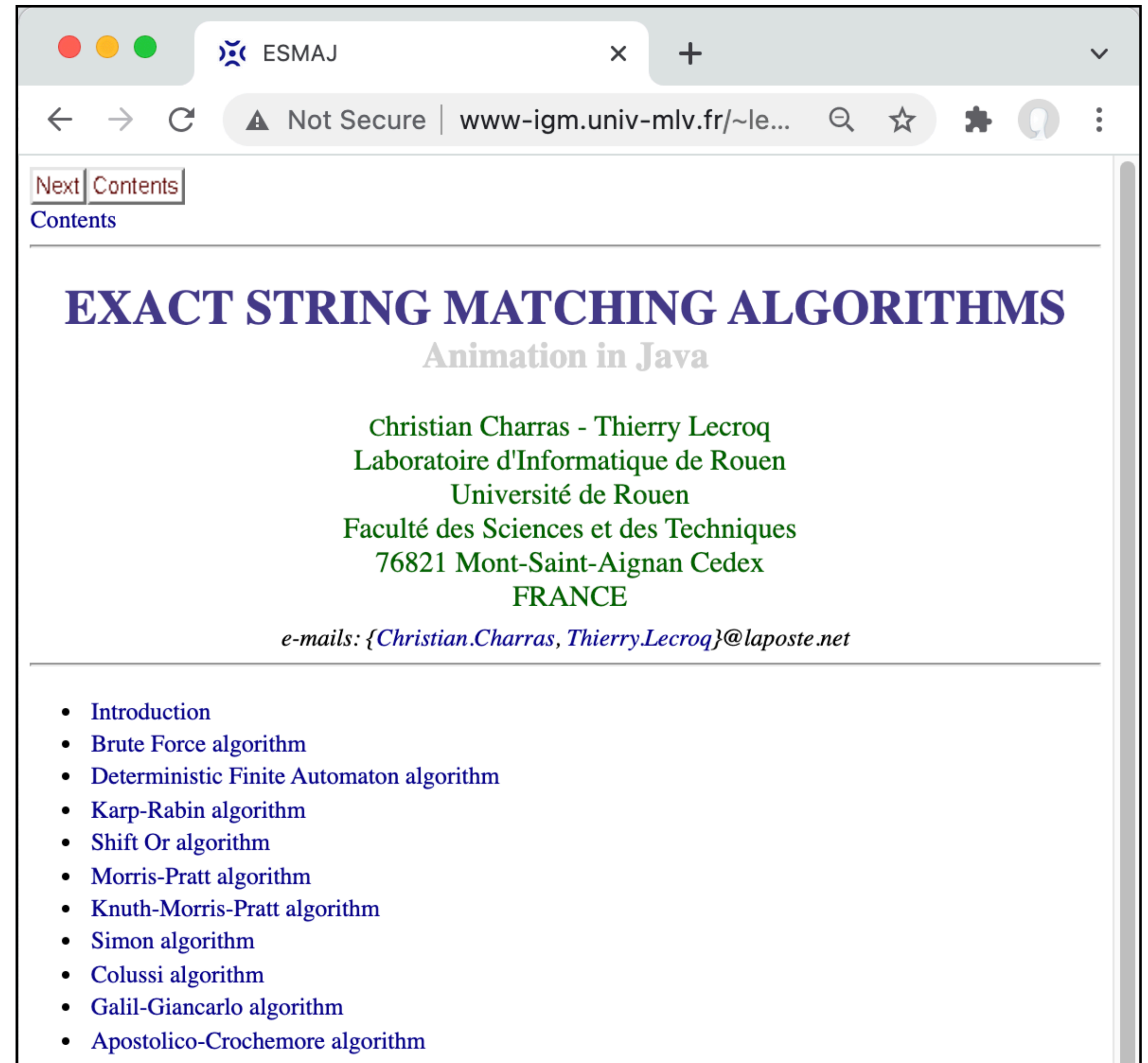
Bij een string s is s_k het k 'de
karakter. $s_{i \rightarrow j}$ is de *deelstring* van i
tot en met j

Een string s die uit twee delen u en
 v bestaat noteren we als $s = u.v$
 v dan heet u een *prefix* van s en v
een *suffix*

We bestuderen 3 algoritmen

Er bestaat geen
uniek best algoritme

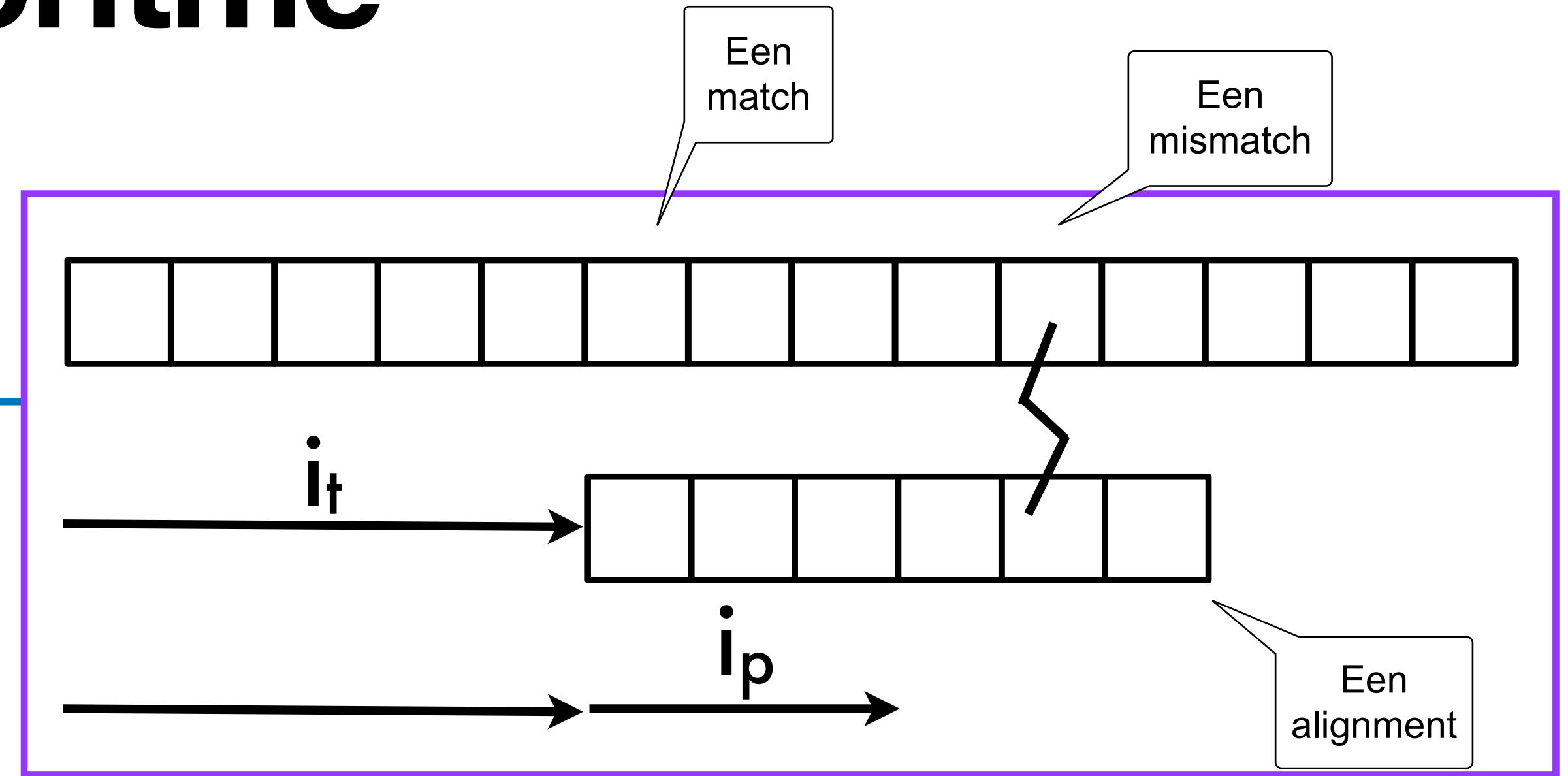
1. *Het brutekracht algoritme*
2. *Het QuickSearch algoritme*
3. *Het Knuth-Morris-Pratt algoritme*

2.2 Brutekracht Algoritme

Het Brutekracht Algoritme

```
(define (match t p)
  (define n-t (string-length t))
  (define n-p (string-length p))
  (let loop
    ((i-t 0)
     (i-p 0))
    (cond
      ((> i-p (- n-p 1))
       i-t)
      ((> i-t (- n-t n-p))
       #f)
      ((eq? (string-ref t (+ i-t i-p)) (string-ref p i-p))
       (loop i-t (+ i-p 1)))
      (else
       (loop (+ i-t 1) 0))))))
```


*Een “brutekracht algoritme” is een algoritme dat een probleem oplost door **alle combinaties** uit te proberen.*

Performantie van het Brutekracht algoritme

n_t noch n_p zijn
constant!

De loop wordt uitgevoerd voor i_t gaande van 0 tot $n_t - n_p$.
Voor elke i_t gaat i_p in het slechtste geval van 0 tot n_p .

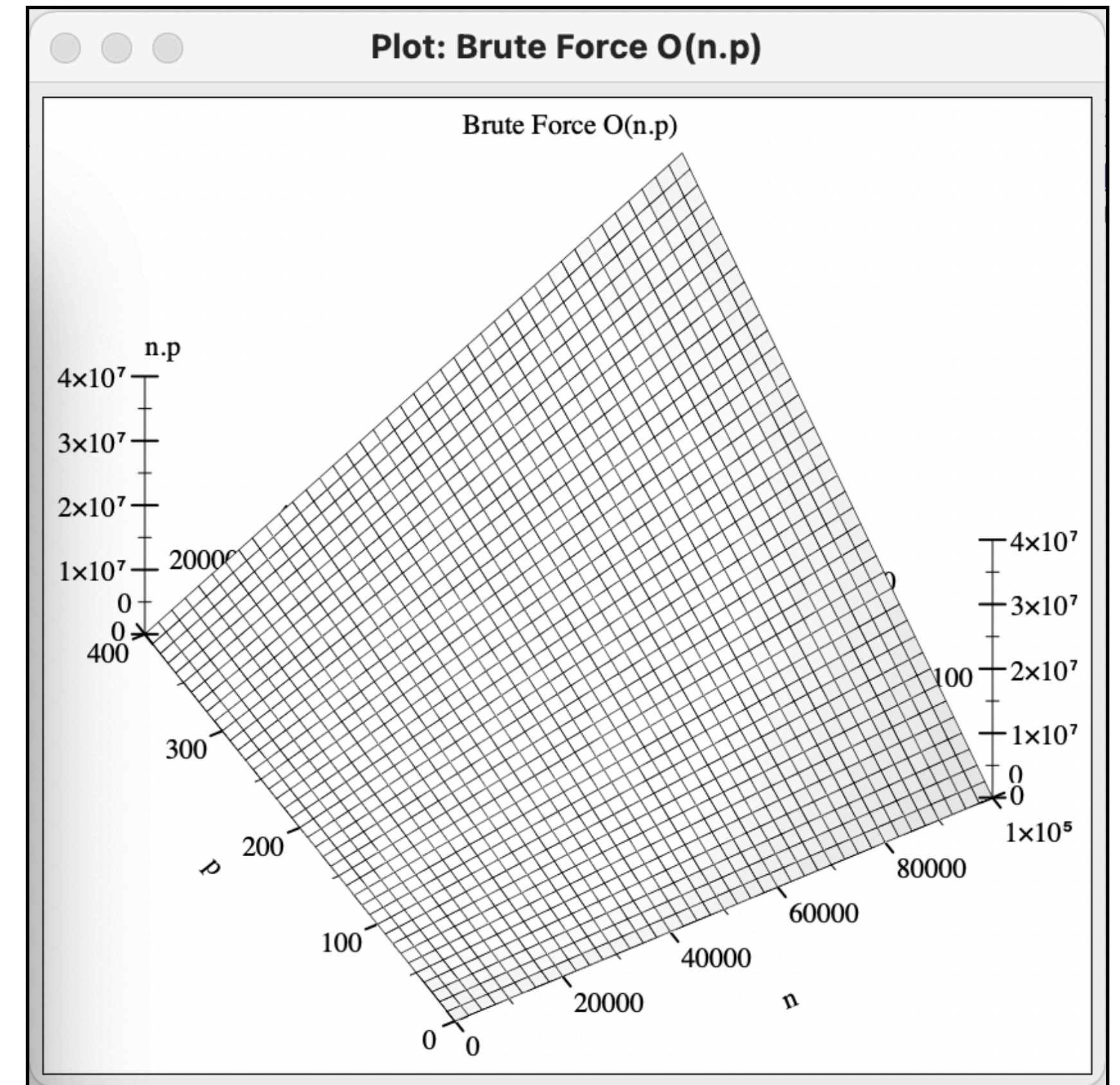
Dus:

$$b_{\text{match}}(n_t, n_p) \in O(1)$$

$$r_{\text{match}}(n_t, n_p) \in O(n_t \cdot n_p)$$

En Dus:

$$f_{\text{match}}(n_t, n_p) \in O(n_t \cdot n_p)$$

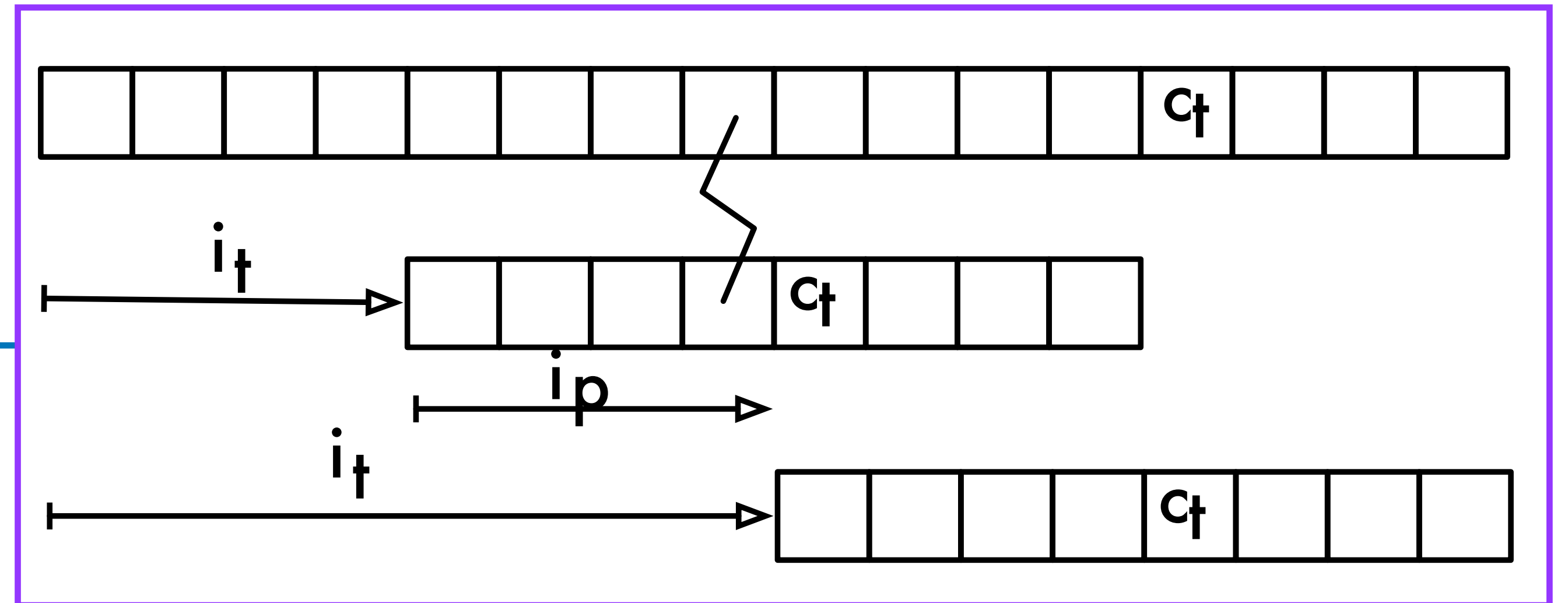

2.3 Quicksearch Algoritme

QuickSearch

```
(define (match t p)
  (define n-t (string-length t))
  (define n-p (string-length p))
  (define shift (compute-shift-function p))
  (let loop
    ((i-t 0)
     (i-p 0))
    (cond
      ((> i-p (- n-p 1))
       i-t)
      ((> i-t (- n-t n-p))
       #f)
      ((eq? (string-ref t (+ i-t i-p)) (string-ref p i-p))
       (loop i-t (+ i-p 1)))
      (else
       (let ((c-t (string-ref t (modulo (+ i-t n-p) n-t))))
         (loop (+ i-t (shift c-t)) 0)))))))
```

Waarom? (technisch detail)

*Uitgevonden in 1990 door D. M. Sunday. Is het snelste algoritme vandaag bekend **in de praktijk**. **Worst-case zelfde als brutekracht**.*

Goede didactische opstap naar KMP

Voorbeeld

My stepsister prefers stepping.
stepping

$M \neq s$

$c_t = i$

$c_t = e$

My step_sister prefers stepping.
stepping

$s=s; t=t; e=e; p=p; s \neq p$

$c_t = f$

My stepsister prefers stepping.
stepping

$s=s; t=t; e=e; r \neq p$

$c_t = p$

My stepsister prefers stepping.
stepping

$e \neq s$

My stepsister prefers stepping.
stepping

$s=s; t=t; e=e; p=p; \dots$

p komt 2 keer voor. Er zijn dus 2 opties om c_t mee te alignen.

We zouden een oplossing kunnen overshooten. Neem daaromheen steeds het meest rechtse voorkomen van c_t .

My stepsister prefers stepping.
stepping

QuickSearch: De shift-tabel

```
(define (compute-shift-function p)
  (define n-p (string-length p))
  (define min-ascii (char->integer (string-ref p 0)))
  (define max-ascii min-ascii)

  (define (create-table index)
    (if (< index n-p)
        (begin
          (set! min-ascii (min min-ascii (char->integer (string-ref p index))))
          (set! max-ascii (max max-ascii (char->integer (string-ref p index))))
          (create-table (+ index 1)))
        (make-vector (- max-ascii min-ascii -1) (+ n-p 1))))

  (define (fill-table index)
    (if (< index n-p)
        (let ((ascii (char->integer (string-ref p index))))
          (vector-set! shift-table (- ascii min-ascii) (- n-p index))
          (fill-table (+ index 1))))
        ())

  (define shift-table (create-table 0))
  (fill-table 0)
  (lambda (c)
    (let ((ascii (char->integer c)))
      (if (>= max-ascii ascii min-ascii)
          (vector-ref shift-table (- ascii min-ascii)
                      (+ n-p 1))))
      0)))
```

We registreren enkel “meest rechtse” voorkomens.

Performantie

Zie WPO

Worst-case:

$$f_{match}(n_t, n_p) \in O(n_t \cdot n_p)$$

- *In de praktijk lineair en sneller dan al de rest (op Engelse tekst).*

- Vertoont soms *sublineair* gedrag: $O\left(N + \frac{n_t}{n_p + 1}\right)$

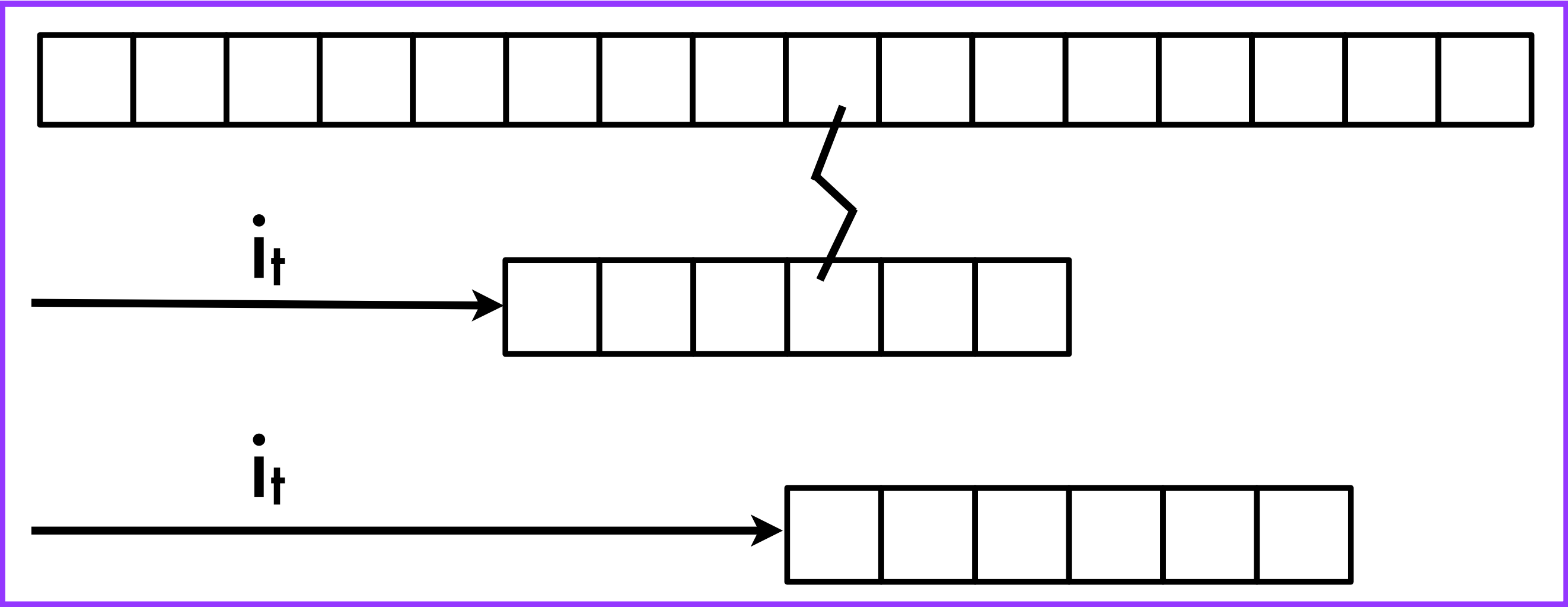
$$N = \max(\delta_p, n_p)$$

Het algoritme is dus niet bruikbaar als je alle characters in de tekst gezien wil hebben

De “spanwijdte” van het “alfabet” van het patroon (c.f. opvullen vector)

2.4 Knuth-Morris-Pratt Algoritme

Het Knuth-Morris-Pratt Algoritme

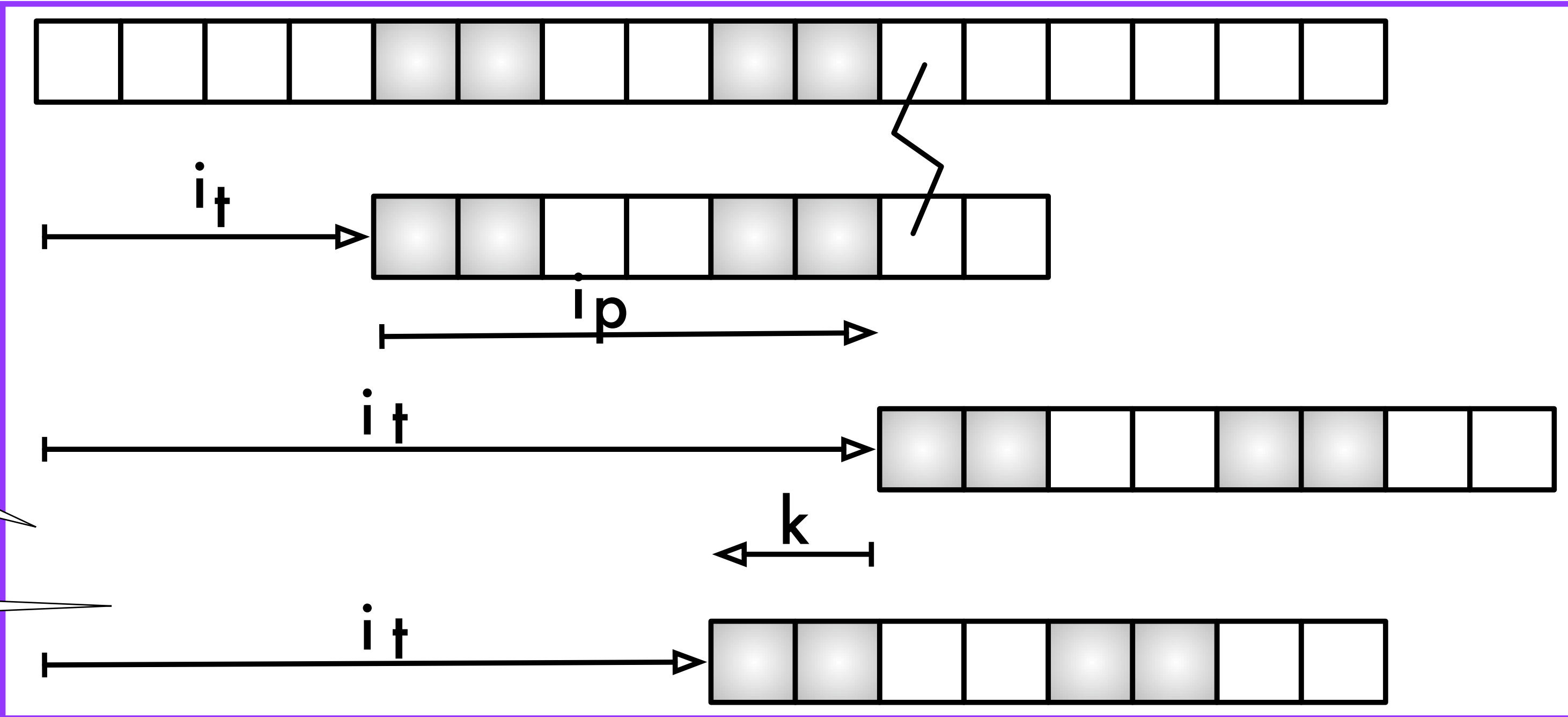

Uitgevonden in 1977 door Knuth&Pratt, en onafhankelijk door Morris. Samen gepubliceerd.

Naief idee: begin met het patroon op de plaats waar het misliep

Maar dat dreigt oplossingen te **overshooten** indien het patroon herhalingen bevat

We keren zoveel terug "als nodig is". Hoeveel is dat? k

k hangt af van de plaats in het patroon
waar de mismatch zich voordeed

We moeten $\sigma(i_p)$ terugkeren
als het misloopt op plaats i_p .

Hoeveel moeten we terugkeren?

tekst = b a b b a b b a b b a b c
mismatch b a b b a b b a b c

naïef

tekst = b a b b a b b a b b a b c
naïef: b a b b a b b a b c

tekst = b a b b a b b a b b a b c
niet b a b b a b b a b c
en niet b a b b a b b a b c

“onecht” terugkeren
= niet of helemaal

tekst = b a b b a b b a b b a b c
dit? b a b b a b b a b c
of dit? b a b b a b b a b c

“echt” terugkeren =
niet (niet of helemaal)

bab is een herhaling maar
babbbab is ook een herhaling

Zoek *het langste echte prefix* van
 p dat ook suffix is van $p_{0 \rightarrow i_p-1}$

Het KMP Algoritme

Structuur van KMP: stel *vóór het matchproces* op basis van het patroon een functie σ op zodat $k=\sigma(i_p)$. Dit heet *preprocessing*.

σ heet de
failure function

Bij het *matchen* verschuif je het patroon ter waarde van $i_p - \sigma(i_p)$. De eerste $\sigma(i_p)$ moeten we niet meer checken. Per conventie is $\sigma(0) = -1$ zodat we bij een eerste mismatch 1 opschuiven.

```
(define (match t p)
  (define n-t (string-length t))
  (define n-p (string-length p))
  (define sigma (compute-failure-function p))
  (let loop
    ((i-t 0)
     (i-p 0))
    (cond
      ((> i-p (- n-p 1))
       i-t)
      ((> i-t (- n-t n-p))
       #f)
      ((eq? (string-ref t (+ i-t i-p)) (string-ref p i-p))
       (loop i-t (+ i-p 1)))
      (else
       (loop (+ i-t (- i-p (sigma i-p))) (if (> i-p 0)
                                              (sigma i-p)
                                              0)))))))
```

Waarom?
(technisch detail)

Voorbeeld

```
(match "I'm singing lalala down in lalaland" "lalaland")
```

```
i-t = 0 i-p = 0  
i-t = 1 i-p = 0  
i-t = 2 i-p = 0  
  
...  
  
i-t = 7 i-p = 0  
i-t = 8 i-p = 0  
i-t = 9 i-p = 0  
i-t = 10 i-p = 0  
i-t = 11 i-p = 0  
i-t = 12 i-p = 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6  
i-t = 14 i-p = 4  
i-t = 16 i-p = 2  
i-t = 18 i-p = 0  
  
...  
  
i-t = 24 i-p = 0  
i-t = 25 i-p = 0  
i-t = 26 i-p = 0  
i-t = 27 i-p = 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
```

Opstellen van σ : Vergelijk patroon met zichzelf

Voor elke i_p zoeken we de $k=\sigma(i_p)$, t.t.z. het langste **roze** stuk dat zowel prefix als suffix-tot- i_p is:

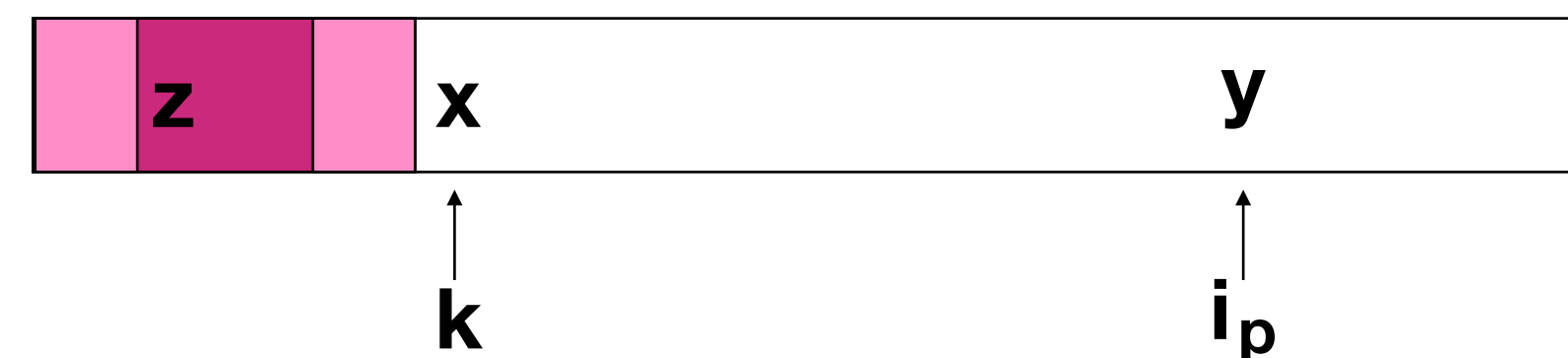
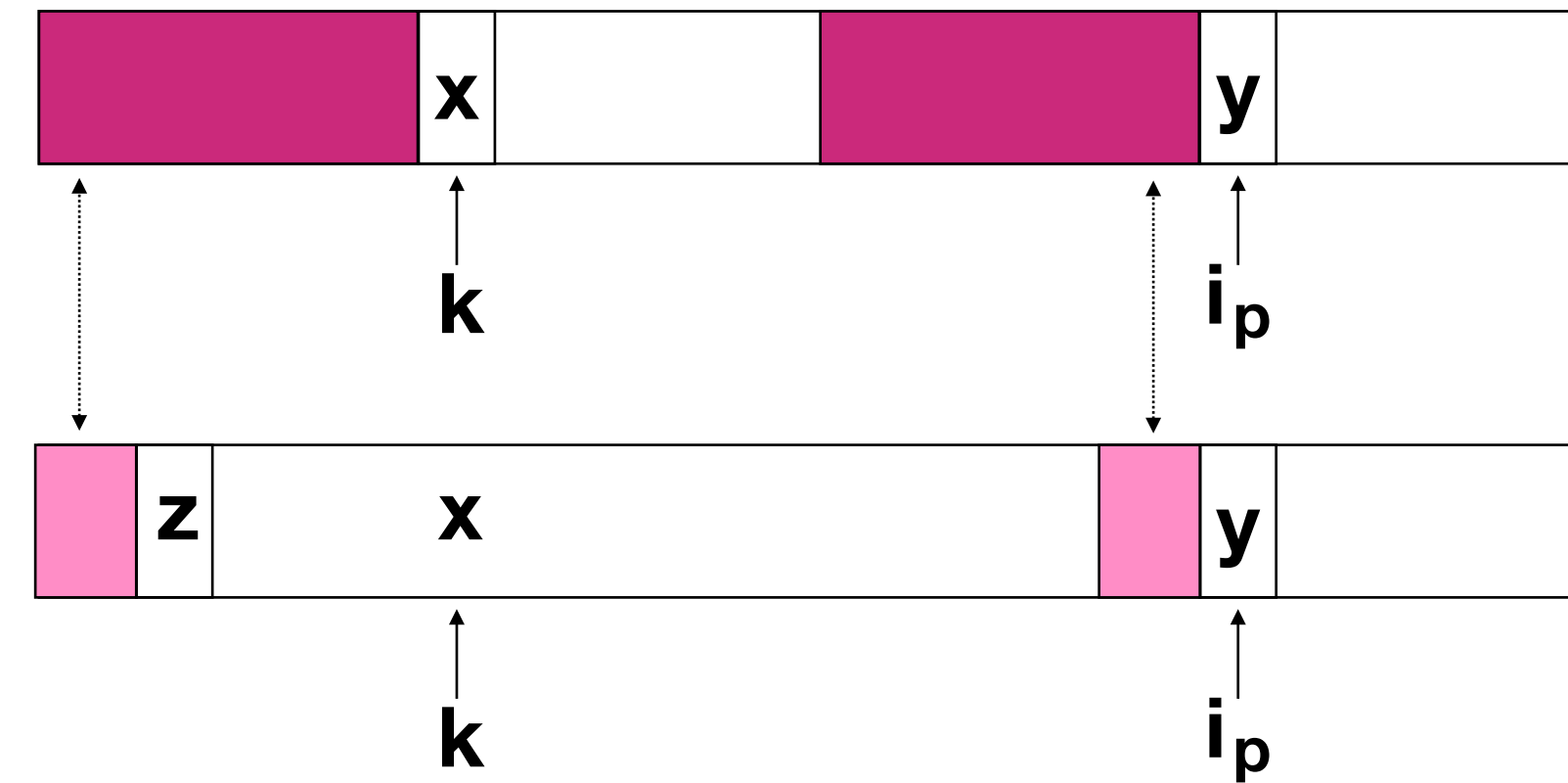
Is $x=y$? Zoja, schuif k en i_p op en beschouw de volgende x en y om misschien een **nóg langer roze** stuk te vinden

Zonee, is er dan misschien een **korter prefix/suffix-tot- i_p** dat y (samen met een zekere z) dan misschien langer maakt?

Maar zo'n prefix/suffix-van- i_p moet noodzakelijkerwijs ook een prefix/suffix-tot- i_p van het roze stuk zélf zijn (zie beide stippellijnen)

Dus zoeken we in dat geval het langste prefix/suffix-tot- k (= reeds berekend toen i_p nog k was).

En dat kennen we al, namelijk $\sigma(k)$. Dus zoeken we verder met $\sigma(k)$ en i_p

Het Algoritme voor σ

```
(define (compute-failure-function p)
  (define n-p (string-length p))
  (define sigma-table (make-vector n-p 0))
  (let loop
    ((i-p 2)
     (k 0))
    (when (< i-p n-p)
      (cond
        ((eq? (string-ref p k)
              (string-ref p (- i-p 1)))
         (vector-set! sigma-table i-p (+ k 1))
         (loop (+ i-p 1) (+ k 1)))
        ((> k 0)
         (loop i-p (vector-ref sigma-table k)))
        (else ; k=0
         (vector-set! sigma-table i-p 0)
         (loop (+ i-p 1) k))))))
  (vector-set! sigma-table 0 -1)
  (lambda (q)
    (vector-ref sigma-table q)))
```

$\forall i_p$ van 2 tot n_p : zoek de langste k

Terugval van
k naar $\sigma(k)$

i-p = 2 / k = 0
 #(\ a l a l a n d)
 #(0 0 0 0 0 0 0)

i-p = 3 / k = 1
 #(\ a l a l a n d)
 #(0 0 0 1 0 0 0)

i-p = 4 / k = 2
 #(\ a l a l a n d)
 #(0 0 0 1 2 0 0)

i-p = 5 / k = 3
 #(\ a l a l a n d)
 #(0 0 0 1 2 3 0)

i-p = 6 / k = 4
 #(\ a l a l a n d)
 #(0 0 0 1 2 3 4 0)

i-p = 7 / k = 4
 terugval op k = 2

i-p = 7 / k = 2
 terugval op k = 0

i-p = 7 / k = 0
 #(\ a l a l a n d)
 #(0 0 0 1 2 3 4 0)

Performantie Fase #1: bepalen van σ

Evolutie van $i_p - k$ is maatstaaf voor "voortgang"

Beschouw $i_p - k$:

i_p ging omhoog

- in de eerste tak: van i_p en k naar $i_p + 1$ en $k + 1$ dus is $i_p - k$ constant
- in de tweede tak: i_p blijft en k naar $\sigma(k)$ dus is $i_p - k$ verhoogd
- in de derde tak: i_p naar $i_p + 1$ en k blijft dus is $i_p - k$ verhoogd

$\sigma(X) < X$

Dus ofwel gaat $i_p - k$ omhoog, ofwel gaat i_p omhoog

$i_p - k \leq i_p$ en $i_p \leq n_p$ en dus wordt de lus maximaal $2n_p$ keer uitgevoerd

Conclusie: het bepalen van σ is in $O(n_p)$

Performantie Fase #2: het KMP Algoritme zélf

De evolutie van $i_t + i_p$ in de loop: een maatstaaf voor de vooruitgang.

- Ofwel match: $i_t + i_p \Rightarrow i_t + (i_p + 1)$
- Ofwel geen match: $i_t + i_p \Rightarrow (i_t + i_p - \sigma(i_p)) + \sigma(i_p) = i_t + i_p$

$\sigma(X) < X$

Dus ofwel gaat $i_t + i_p$ omhoog,
ofwel gaat i_t omhoog

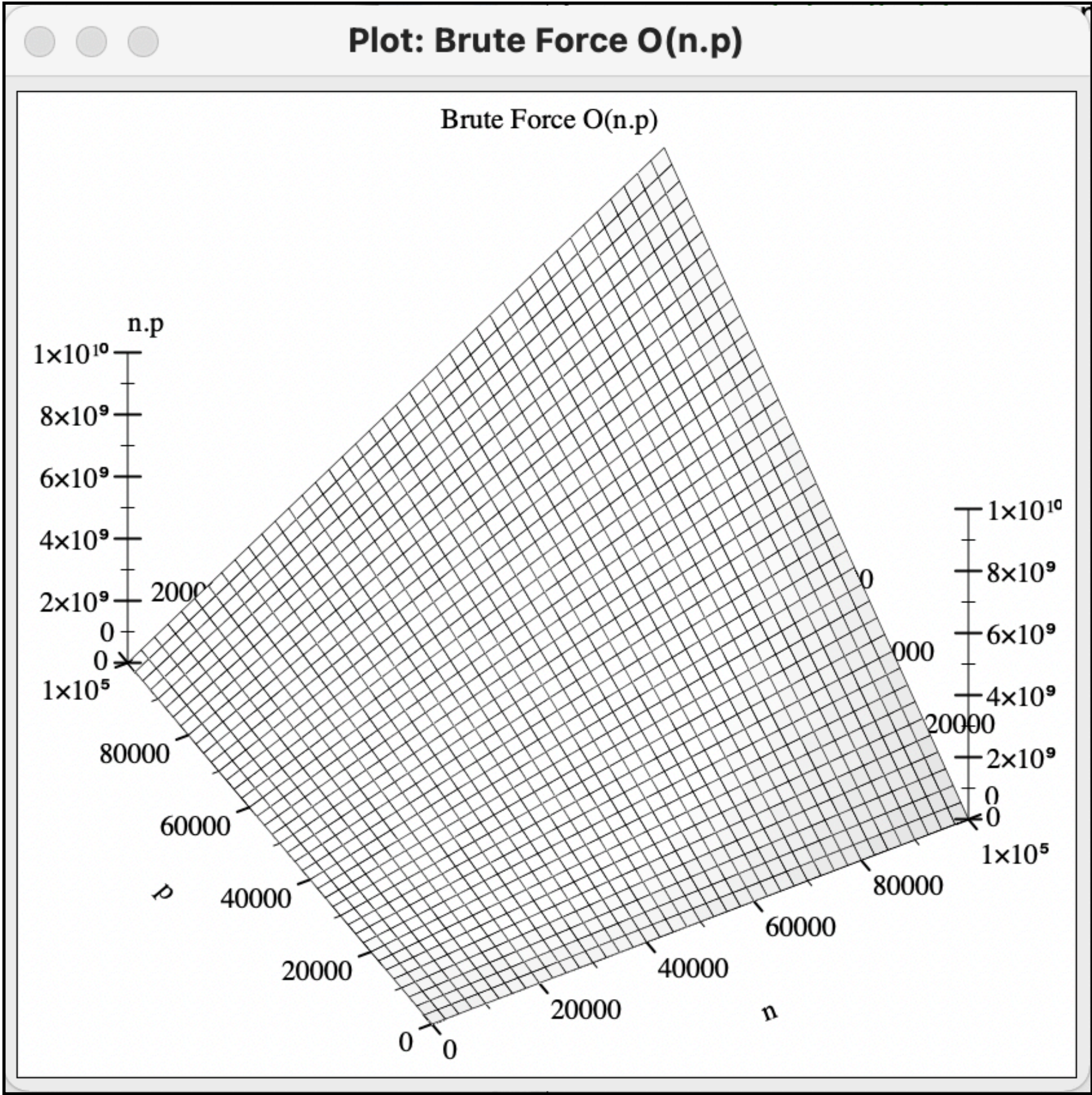
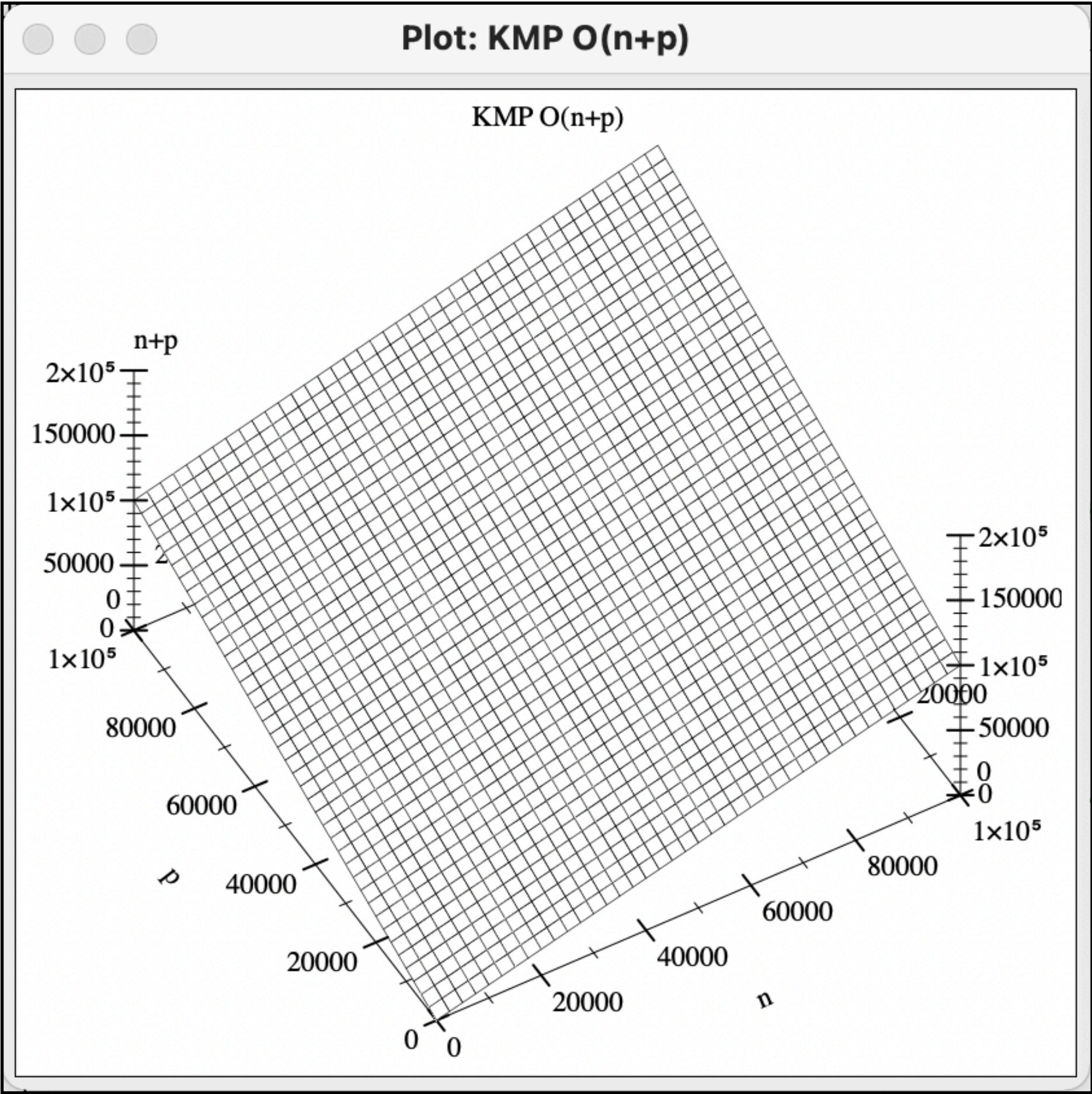
De som $i_t + i_p$ verhoogt of stagneert (maar dan gaat i_t omhoog) in elke slag van de lus. Dus wordt de lus maximaal $2n_t$ keer uitgevoerd.

Conclusie: het matchen zélf is in $O(n_t)$

Conclusie KMP Performantie

worst-case: $f_{match}(n_t, n_p) \in O(n_t + n_p)$

Vergelijk de Z-as!

Hoofdstuk 2: Moraal van het Verhaal

*Patroonherkenning is **moeilijk en tijdrovend**. Het is één van de dingen waar computers zeer slecht in zijn en mensen heel goed in zijn. Het is één van de centrale vraagstukken van de artificiële intelligentie, zowel wat betreft tekst, beeld als geluid.*

*Strings aan mekaar plakken is niet moeilijk. Strings correct weer uit mekaar halen is moeilijk en tijdrovend. **Strings dienen bijgevolg enkel om met gebruikers te communiceren!** **Strings vormen de armste datastructuur die er bestaat.***

Hoofdstuk 2

2.1 Strings in Scheme

2.2 Het Pattern Matching Probleem

2.3 Het brutekracht Algoritme

2.4 Het QuickSearch Algoritme

2.5 Het Knuth-Morris-Pratt Algoritme

